

# TP

# TILASTOTIEDOTUS

## Statistisk rapport

## 1968

TILASTOLLINEN PÄÄTOIMISTO,  
STATISTISKA CENTRALBYRÅN,

Helsinki  
Helsingfors

ARKISTO

Laatija - Referent

Pvm - Datum

No

Pellervo Marja-aho

28.10.1968

Li 1968:19

90/645121/201

KUORMA-AUTOLIIKENTTEEN SUORITETILASTO

TAVARALINJALIIKENNE vv. 1965 - 1966

## T A U L U L U E T T E L O

Taulu	Sivu
1. Tavaralinjaliikenteen kehitys vv. 1958 - 1966	1
2. Kokonaistietoja tavaralinjaliikenteestä vv. 1962 - 1966	2
3. Tavaralinjaliikenteen kuljetuskaluston jakaantuminen kantavuuden mukaan vuosina 1958 ja 1966	3
4. Liikenteessä olevan kuljetuskaluston keskimääräinen ikä tavaralinjaliikenteessä ja koko kuorma-autoliikenteessä vv. 1958 - 1966	4
5. Kuorma-autojen jakaantuminen eri ikäryhmiin tavaralinjaliikenteessä ja koko kuorma-autoliikenteessä vuosina 1958 ja 1966	4
6. Tavaralinjojen jakaantuminen pituuden mukaan vuosina 1958 ja 1966	5
7. Eri läänien suhteellinen osuus tavaralinjaliikenteen kuljetuksissa vuosina 1959 ja 1966	5
8. Eri läänien välisessä ja sisäisessä tavaralinjaliikenteessä kuljetettu tavaramäärä prosentteina koko maan tavaralinjaliikenteen kuljetuksista vuonna 1966	6
9. Eri alueilla ja niiden välillä kuljetettu tavaramäärä vuonna 1965	7
10. Eri alueilla ja niiden välillä kuljetettu tavaramäärä vuonna 1966	8
11. Eri alueilla ja niiden välillä tavaraa kuljettaneiden kuorma-autojen lukumäärä vuonna 1965	9
12. Eri alueilla ja niiden välillä tavaraa kuljettaneiden kuorma-autojen lukumäärä vuonna 1966	10
13. Linjojen keskipituus ja niillä liikennöineiden kuorma-autojen keskikantavuus eri alueilla ja niiden välillä vuonna 1965	11
14. Linjojen keskipituus ja niillä liikennöineiden kuorma-autojen keskikantavuus eri alueilla ja niiden välillä vuonna 1966.	12

KUORMA-AUTOLIIKENTEEN SUORITETILASTO  
TAVARALINJALIIKENNE vv. 1965 - 1966

Tavaralinjaliikenteellä tarkoitetaan säännöllistä tavaralinjaliikennettä määrättyllä reitillä tai määrättyjen paikkakuntien välillä sellaisissa olosuhteissa, että kuljetusvälineen hallintaa koskevaa määräysvaltaa ei ole luovutettu yhdelle tai yhteisesti useammalle kuljetusten tarvisijalle. Maassamme on harjoitettu tavaralinjaliikennettä vuodesta 1930 lähtien ja vuodesta 1958 saakka on siitä kerätty tietoja tilastointia varten. Perustiedot saadaan edelleenkin linjaliikenteen harjoittajien täyttämistä tiedustelulomakkeista. Tiedusteluun on vastattu viime vuosina lähes sataprosenttisesti, mutta vastausten laatutaso vaihtelee valittavan paljon. Käsittelyvaiheessa on tosin aineistossa tehty eräitä tarkistuksia, jotka parantavat jonkin verran luotettavuutta.

Erittäin nopea kasvu on ominaista tavaralinjaliikenteen kehitykselle tarkasteluajanjaksona. Kuljetettu tavara- samoin kuin tonnikilometri- määrä ovat kumpikin lähes nelinkertaistuneet ja autojen määrä sekä henkilökunta lähes kaksinkertaistuneet. Taulussa 1 esitellään eräiden indeksisarjojen avulla tavaralinjaliikenteen kehitystä vv. 1958 - 1966.

TAULU 1. Tavaralinjaliikenteen kehitys vv. 1958 - 1966 ("1961=100")

Vuosi	Kuljetettu tavaramäärä		Kuorma-autojen		
	Tonnit	Tonni-kilometrit	Luku-määrä	Keski-kantavuus	Ajokm/ auto
1958	58	57	76	82	92
59	73	68	89	85	92
60	99	75	105	87	100
61	100	100	100	100	100
62	118	121	113	108	106
63	125	136	119	117	107
64	147	162	130	118	108
65	175	188	141	126	108
66	211	219	145	133	113

Tavaralinjaverkon pituus on nykyisin noin 100 000 km. Vertailun vuoksi mainittakoon, että yleisiä teitä on Suomessa kaikkiaan noin 70 000 km. Tavaralinjaliikenteen keskimääräinen kuljetusmatka on viime vuosina ollut noin 220 - 240 kilometriä mikä maanteiden muihin tavarakuljetuksiin verrattuna on arviolta 10-kertainen ja lähentelee rautateiden keskikuljetusmatkaa. Maantieliikenteen kaikista tavarakuljetuksista on tavaralinjaliikenteen osuus tonnimääräisesti mitaten noin yhden prosentin ja tonnikipometrimääräisesti mitaten noin 10 % suuruusluokkaa. Ero johtuu juuri edellä mainitusta pitkästä keskikuljetusmatkasta.

Nopeasti kasvanut tavarakuljetuspalvelusten kysyntä on pystytty tyydyttämään paitsi lisäämällä kuljetuskaluston määrää ja kapasiteettia myös nostamalla sen käyttöastetta. Vuotuinen ajomatka on tavaralinjaliikenteen autoilla lisääntynyt vv. 1958 - 1966 25 % ja keskikantavuus yli 60 %. Seuraavassa taulukossa esitetään eräitä tarkempia kokonaistietoja tavaralinjaliikenteestä vv. 1962 - 1966.

TAULU 2. Kokonaistietoja tavaralinjaliikenteestä vv. 1962 - 1966

	1962	1963	1964	1965	1966
Linjojen lukumäärä	405	400	416	429	433
Linjojen keskipituus	235.7	236.0	236.7	235.2	239.3
Kuorma-autoja	1 155	1 216	1 331	1 446	1 484
- diesel-käyttöisiä	1 130	1 189	1 297	1 424	1 459
- bensiini-käyttöisiä	25	27	34	22	25
Keskikantavuus (tonnia)	8.4	9.1	9.2	9.8	10.4
Henkilökuntaa yhteensä	2 204	2 337	2 572	2 857	2 910
- kuljettajia	1 685	1 776	1 903	2 115	2 168
- muita työntekijöitä	519	561	626	679	649
Tavaraa kuljetettu (tonnia)	1 931	2 045	2 401	2 845	3 434
Tonnikipometrisuorite (milj. tonnikipm.)	419	472	562	649	759

### Kuljetuskalusto

Edellä todettiin, että tavaralinja-autojen osuus koko maanteiden kuljetus-suoritteesta on noin 10 %:n suuruusluokkaa. Mainitun kuljetusmuodon autot muodostavat kuitenkin lukumääräisesti vain runsaat 3 % koko maan kuorma-autokannasta. Niinpä tämä ryhmä poikkeaa muista kuorma-autoista ikänsä, kantavuutensa ja vuotuisen ajomatkinsa suhteen melkoisesti.

Tavaralinjaliikenteen autojen keskikantavuus v. 1966 (10.4. tonnia perävaunut mukaan lukien) on kaksinkertainen kaikkien kuorma-autojen keskikantavuuteen (5.2 tonnia) verrattuna ja niiden vuotuinen ajomatka on keskimäärin 71 000 km, kun sen kaikilla kuorma-autoilla on arvioitu olevan noin 45 000 km. Seuraava taulu osoittaa kuinka tavaralinjaliikenteen kuorma-autojen jakaantuminen eri kantavuusluokkiin on tarkasteluaajanjaksona muuttunut.

TAULU 3. Tavaralinjaliikenteen kuljetuskaluston jakaantuminen kantavuuden mukaan vuosina 1958 ja 1966

Kantavuus (tonnia)	Autojen lukumäärä %	
	v. 1958	v. 1966
- 4.5	20.0	13.7
4.6 - 5.9	42.8	13.9
6.0 - 8.9	23.3	19.6
9.0 - 10.9	)	15.6
11.0 - 20.4	) 13.9	37.2
Yhteensä	100.0	100.0

Liikenteessä olevien kuorma-autojen keskimääräinen ikä on tavaralinjaliikenteessä ollut koko kuorma-autokantaa alhaisempi. Vuonna 1958 "ikäero" oli lähes 1.5 vuotta, mutta se on jatkuvasti pienentynyt. Seuraavassa taulussa on liikenteessä olevan kuljetuskaluston keskimääräisen iän kehitys arvioitu vuodesta 1958 lähtien tavaralinjaliikenteessä ja koko kuorma-autoliikenteessä.

TAULU 4. Liikenteessä olevan kuljetuskaluston keskimääräinen ikä tavaralinjaliikenteessä ja koko kuorma-autoliikenteessä vv. 1958 - 1966

Vuosi	Liikenteessä olevan kuljetuskaluston keskimääräinen ikä (vuotta)	
	Tavaralinjaliikenteen autokanta	Koko kuorma-auto-liikenteen autokanta
1958	3.4	5.7
59	3.2	5.3
60	3.2	5.1
61	3.0	4.9
62	3.0	4.7
63	3.3	4.7
64	3.5	4.8
65	3.7	4.3
66	4.0	4.2

Taulussa 4 olevat luvut ovat jonkin verran arvionvaraisia, mutta antanevat kuitenkin likimääräisen kuvan siitä, miten keskimääräinen ikä on kummassakin ryhmässä kehittynyt.

Taulussa 5 esitetään lisäksi autokannan jakautuminen eri ikäryhmiin vuosina 1958 ja 1966 tavaralinjaliikenteessä ja koko kuorma-autoliikenteessä.

TAULU 5. Kuorma-autojen jakaantuminen eri ikäryhmiin tavaralinjaliikenteessä ja koko kuorma-autoliikenteessä vuosina 1958 ja 1966

Ikä (vuotta)	Tavaralinjaliikenteen kuorma-autokanta		Koko kuorma-autokanta	
	1958 %	1966 %	1958 %	1966 %
1	20.1	11.4	10.0	16.4
2	11.8	14.5	6.4	15.5
3	16.8	14.8	18.4	13.1
4	17.1	12.9	14.9	9.9
5	10.9	14.7	3.1	11.0
6	6.5	10.2	4.9	9.4
7	9.4	8.8	11.7	8.4
yli 7	7.4	12.7	30.6	16.3
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0

Tavaralinjat

Vuodesta 1958 lähtien on keskimääräinen linjapituus noussut lähes 20 %. Se oli tuolloin 200.5 km ja vuonna 1966 239.3 km. Seuraavassa verrataan tavaralinjojen jakaantumista pituutensa mukaan.

TAULU 6. Tavaralinjojen jakaantuminen pituuden mukaan vuosina 1958 ja 1966

Linjan pituus (km)	Linjojen lukumäärä (%)	
	1958	1966
- 99	21.2	19.6
100 - 199	39.6	34.9
200 - 299	21.5	19.8
300 - 399	8.0	9.5
400 - 499	6.2	6.5
500 - 599	1.4	4.6
600 - 999	2.1	5.1
Yhteensä	100.0	100.0

Tavaralinjaliikenne lääneittäin

Taulussa 7 esitetään eri läänien suhteelliset osuudet koko maan tavaralinjaliikenteessä. Osuudet on saatu laskemalla kuinka monta prosenttia koko maan tonnimääräisistä kuljetuksista kukin lääni lähettää ja vastaanottaa.

TAULU 7. Eri läänien suhteellinen osuus tavaralinjaliikenteen kuljetuksissa vuosina 1959 ja 1966

Lääni	1959 (%)	1966 (%)
Uudenmaan lääni	27.2	29.5
Turun ja Porin lääni	21.1	19.8
Hämeen lääni	15.3	12.0
Kymen lääni	8.1	8.1
Mikkelin lääni	2.6	1.8
Pohjois-Karjalan lääni	1.8	1.7
Kuopion lääni	4.1	2.2
Keski-Suomen lääni	2.9	9.6
Vaasan lääni	7.2	5.9
Oulun lääni	5.1	6.4
Lapin lääni	4.6	3.0
Yhteensä	100.0	100.0

Tavaravirtojen kuvaamiseksi läänien välisessä ja sisäisessä liikenteessä käsittelemme linjoja siten yhdisteltyinä, että kaikki ne linjat, jotka liikennöivät samojen kahden läänin välillä (esim. Uudenmaan läänin ja Oulun läänin välillä; kumpaansuuntaan tahansa, sillä tavaravirran suuntaa ei nykyisen tietomateriaalin pohjalla pystytä selvittämään) muodostavat yhdessä tavaralinjayhteyden "Uudenmaan lääni - Oulun lääni". Näitä mahdollisia yhteyksiä voi 11 läänin kesken (Ahvenanmaa ei ole tarkastelussa mukana) olla kaikkiaan 55 kpl. Vuonna 1966 oli näistä yhteyksistä tavaralinjaliikennettä 45:llä. Lisäksi jokaisessa 11 läänissä oli sellaisia tavaralinjoja, joiden alku- ja loppupiste oli saman läänin alueella. Lääneittäisessä liikenteessä on näitä tarkasteltavia yhteyksiä siis yhteensä 56 kpl. Taulussa 8 on tulokset esitetty matriisimuodossa. Uudenmaan läänistä on erotettu Helsinki omaksi alueekseen.

TAULU 8. Eri läänien<sup>1)</sup> välisessä ja sisäisessä tavaralinjaliikenteessä kuljetettu tavaramäärä prosentteina koko maan tavaralinjaliikenteen kuljetuksista vuonna 1966

Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski-Suomen	Kuopion	Pohjois-Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	2.53	1.83	3.80	14.30	0.93	1.44	1.53	6.88	8.26	10.48	2.31
Uudenmaan	-	-	0.20	-	-	-	0.13	0.26	0.63	0.90	0.09
Turun ja Porin	0.28	0.74	1.80	1.26	1.29	0.28	0.43	2.85	7.05	6.15	
Hämeen	0.31	0.34	0.76	1.22	0.26	0.26	0.34	1.12	1.74		
Kymen	-	-	-	1.12	0.24	0.13	0.60	1.53			
Mikkelin	-	-	-	0.08	0.08	0.05	0.20				
Pohjois-Karjalan	-	0.14	0.10	-	0.08	0.47					
Kuopion	-	0.28	0.13	0.26	0.44						
Keski-Suomen	-	0.04	0.57	0.14							
Vaasan	1.28	0.38	1.35								
Oulun	0.12	4.46									
Lapin	0.76										

1) Tässä ja seuraavissa tauluissa Uudenmaan läänistä on erotettu Helsinki.

TAULU 9. Eri alueilla ja niiden välillä kuljetettu tavaramäärä 1 000 tonneissa  
vuonna 1965

Lääni \ Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski-Suomen	Kuopion	Pohjois-Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	81.9	64.8	121.7	62.5	37.4	59.9	50.3	190.1	264.6	328.2	83.9
Uudenmaan lääni 1)	-	-	6.0	-	-	-	3.7	10.8	24.9	19.6	4.7
Turun ja Porin lääni	7.3	21.5	53.8	17.5	29.3	11.0	13.3	82.9	217.9	162.1	
Hämeen lääni	8.4	8.2	38.1	41.5	13.2	1.4	12.4	40.4	50.6		
Kymen lääni	-	-	-	10.4	4.0	5.6	23.6	48.7			
Mikkelin lääni	-	-	-	2.8	2.9	1.2	4.0				
Pohjois-Karjalan lääni	-	5.1	4.3	-	2.8	15.7					
Kuopion lääni	-	7.9	4.3	8.2	16.0						
Keski-Suomen lääni	-	1.4	11.7	3.7							
Vaasan lääni	37.2	9.2	155.4								
Oulun lääni	5.9	182.7									
Lapin lääni	25.2										

1) Ilman Helsinkiä.

TAULU 10. Eri alueilla ja niiden välillä kuljetettu tavaramäärä 1 000 tonneissa  
vuonna 1966

Lääni \ Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski-Suomen	Kuopion	Pohjois-Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	86.8	63.0	130.5	491.1	32.0	49.5	52.4	236.4	283.8	360.1	79.4
Uudenmaan lääni 1)	-	-	6.7	-	-	-	4.5	8.9	21.6	31.0	3.1
Turun ja Porin lääni	9.7	25.3	61.8	43.2	44.2	9.5	14.7	97.9	242.2	211.2	
Hämeen lääni	10.6	11.8	26.1	42.0	9.0	8.9	11.8	38.6	59.7		
Kymen lääni	-	-	-	38.3	8.1	4.5	20.5	52.4			
Mikkelin lääni	-	-	-	2.9	2.8	1.8	6.8				
Pohjois-Karjalan lääni	-	4.7	3.3	-	2.7	16.0					
Kuopion lääni	-	9.6	4.5	9.1	15.2						
Keski-Suomen lääni	-	1.3	19.5	4.9							
Vaasan lääni	43.9	13.1	46.2								
Oulun lääni	4.2	153.3									
Lapin lääni	26.0										

1) Ilman Helsinkiä.

TAULU 11. Eri alueilla ja niiden välillä tavaraa kuljettaneiden kuorma-autojen lukumäärä <sup>1)</sup> vuonna 1965

Lääni \ Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski-Suomen	Kuopion	Pohjois-Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	44	35	70	39	15	27	36	66	132	142	46
Uudenmaan lääni <sup>2)</sup>	-	-	2	-	-	-	8	4	11	15	2
Turun ja Porin lääni	5	11	38	12	15	7	6	31	94	78	
Hämeen lääni	4	5	26	24	10	2	10	26	13		
Kymen lääni	-	-	-	8	2	3	11	16			
Mikkelin lääni	-	-	-	2	2	1	10				
Pohjois-Karjalan lääni	-	4	3	-	5	12					
Kuopion lääni	-	5	3	7	14						
Keski-Suomen lääni	-	2	13	5							
Vaasan lääni	15	7	30								
Oulun lääni	6	37									
Lapin lääni	25										

1) Käsittää linjoilla normaalisti liikennöivät kuorma-autot. Tämän taulun summa eroaa kalustoluettelosta lasketusta tavaralinjaliikenteen autokannasta (1 424 kpl).

2) Ilman Helsinkiä.

TAULU 12. Eri alueilla ja niiden välillä tavaraa kuljettaneiden kuorma-autojen lukumäärä<sup>1)</sup> vuonna 1966

Lääni \ Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski-Suomen	Kuopion	Pohjois-Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	49	39	78	45	17	28	46	72	119	143	45
Uudenmaan lääni <sup>2)</sup>	-	-	5	-	-	-	8	4	10	21	2
Turun ja Porin lääni	6	15	37	14	15	11	7	33	93	75	
Hämeen lääni	4	6	18	26	9	6	9	23	26		
Kymen lääni	-	-	-	8	3	2	12	14			
Mikkelin lääni	-	-	-	2	2	2	8				
Pohjois-Karjalan lääni	-	4	2	-	5	13					
Kuopion lääni	-	8	3	7	12						
Keski-Suomen lääni	-	2	15	6							
Vaasan lääni	18	10	29								
Oulun lääni	7	41									
Lapin lääni	18										

1) Käsittää linjoilla normaalisti liikennöivät kuorma-autot. Tämän taulun summa eroaa kalustoluetteloista lasketusta tavaralinjaliikenteen autokannasta (1 459 kpl).

2) Ilman Helsinkiä.

TAULU 13. Linjojen keskipituus (km, ylempi luku) ja niillä liikennöineiden kuorma-  
autojen keskikantavuus (tonnia, alempi luku) eri alueilla ja niiden  
välillä vuonna 1965

Lääni \ Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski- Suomen	Kuopion	Pohjois- Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	895 13.3	658 11.9	456 10.9	298 13.4	371 10.8	554 9.7	252 11.1	213 11.5	160 10.6	212 11.0	98 7.2
Uudenmaan lääni 1)	- -	- -	480 4.5	- -	- -	- -	323 9.6	238 10.9	193 9.7	196 10.9	36 4.4
Turun ja Porin lääni	930 5.2	677 11.2	358 9.6	376 8.8	579 15.5	648 11.9	362 12.3	396 12.6	188 10.4	118 8.8	
Hämeen lääni	803 13.7	553 15.0	298 11.8	191 10.1	345 11.6	351 10.3	284 9.2	214 9.4	96 8.7		
Kymen lääni	- -	- -	- -	284 12.4	377 10.0	346 12.0	146 10.1	95 7.4			
Mikkelin lääni	- -	- -	- -	98 8.9	70 5.3	100 5.1	69 5.0				
Pohjois-Karja- lan lääni	- -	293 8.0	642 7.5	- -	147 5.4	84 5.0					
Kuopion lääni	- -	214 8.7	420 14.6	194 5.6	102 5.3						
Keski-Suomen lääni	- -	347 10.7	255 11.1	75 5.0							
Vaasan lääni	556 16.6	157 9.9	103 7.2								
Oulun lääni	143 9.0	197 10.5									
Lapin lääni	216 8.1										

1) Ilman Helsinkiä.

TAULU 14. Linjojen keskipituus (km, ylempi luku) ja niillä liikennöineiden kuorma-  
autojen keskikantavuus (tonnia, alempi luku) eri alueilla ja niiden  
välillä vuonna 1965

Lääni \ Lääni	Lapin	Oulun	Vaasan	Keski- Suomen	Kuopion	Pohjois- Karjalan	Mikkelin	Kymen	Hämeen	Turun ja Porin	Uudenmaan
Helsinki	895 13.6	660 12.0	463 11.4	283 15.0	373 12.7	541 10.0	252 10.8	217 11.3	161 11.0	211 11.5	102 7.3
Uudenmaan lääni 1)	- -	- -	366 8.1	- -	- -	- -	322 9.1	238 10.4	198 10.3	196 9.2	37 3.8
Turun ja Porin lääni	930 13.9	648 11.2	325 9.4	367 10.2	579 19.5	647 5.9	362 10.6	399 13.4	183 11.9	116 9.7	
Hämeen lääni	803 14.6	538 15.1	316 11.2	186 10.5	334 11.2	431 11.3	275 11.0	234 11.6	100 9.3		
Kymen lääni	- -	- -	- -	284 13.7	377 15.7	347 4.7	143 9.7	94 7.6			
Mikkelin lääni	- -	- -	- -	98 11.7	70 5.0	100 5.9	60 5.1				
Pohjois-Karja- lan lääni	- -	293 6.0	642 11.2	- --	139 5.6	81 6.2					
Kuopion lääni	- -	214 8.0	420 15.1	195 5.1	109 7.3						
Keski-Suomen lääni	- -	347 12.8	260 11.6	88 5.8							
Vaasan lääni	577 16.3	211 12.1	106 7.3								
Oulun lääni	124 9.6	194 11.1									
Lapin lääni	198 9.5										

1) Ilman Helsinkiä.